

med hälsning från ordföranden

Nationella prov i Geografi!

Nationella prov i Geografi kommer att införas i år 6 och i år 9. Redan år 2013 genomförs en provomgång med de nationella proven. Skolorna får inte i förväg veta vilket av SO-ämnena just deras skola får som provomgång. År 2014 är de nationella proven obligatoriska, enligt Skolverket.

Höstterminen pågår nu för fullt och beroende på årskurs undervisas det parallellt utifrån den gamla eller den nya kursplanen som utgångspunkt. Under hösten tar Skolverket fram kommentarmaterial till nya ämnesplanen i geografi. Utformning och omfånget är ännu inte beslutat.

Samarbetet med Sydsvenska Geografiska Sällskapet, har slagit väl ut när det gäller att stärka utgivningen av Geografiska Notiser.

Med stor tacksamhet ser vi att SSAG har donerat en grundplåt av etthundratusen kronor till Geografiska tidskriftsfonden, som inrättats för att stödja utgivningen av Geografiska Notiser. Inom GR hyser vi förhoppning om att fler går in och stöder utgivningen av tidskriften.

Annica Grundström, ordförande
Geografilärarnas Riksförening

kretsarna kallar & övriga meddelanden

Västra kretsen – Världens konflikter!

Tisdagen den 11 oktober kl 18.30–20.30. Björn Tunbäck, journalist på SVT berättar, diskuterar och visar hur filmmaterial ur serien "Världens konflikter" kan användas i skolan. Serien släpps för skolbruk under hösten 2011. Detta är ett samarrangemang mellan ämnesföreningarna i Geografi, Samhällskunskap, Religion och Biologi. Lokal: Meddelas på www.geografitorget.se under september. Välkomna!

Anneli Andersson-Berg,
ordförande Västra kretsen

Kronobergskretsen – Mark för tillväxt!

Måndag 14 november med samling 18.00 vid Kommunhuset i Växjö (hörnet Västra Esplanaden/Nygatan). Föredrag: "Mark för tillväxt. Om kommunöversiktsplaneringen i det växande Växjö." Planarkitekt Rebecca Martinsson berättar med kartors hjälp hur processen fungerar. Eftersitts. Välkomna!

Peter Bengtsson, ordförande
Kronobergskretsen

SSAG – Symposium

Professor Carole Cromley har tilldelats Johan August Wahlbergs medalj i guld av SSAG för sin forskning inom historisk

ekologi och landskapsarkeologi. Hon kommer tillsammans med andra forskare hålla ett öppet symposium i Stockholm den 26 oktober. För program mm, se www.ssag.se

skolforum 2011

Geografi – viktigt, tvärvetenskapligt och samhällsaktuellt

David Örbring och Erik Alexandersson

Den 1–3 november går Skolforum av stapeln i Stockholm. De fyra SO-ämnenas föreningar har bestämt sig för att samarbeta och ha ett SO-torg där geografi, samhällsvetenskap, religion och historia presenteras. Geografilärarnas Riksförening kommer att finnas på plats med monter, bokbord, föreläsningar och ett seminarium om geografi. Seminariet är onsdagen den 3 november klockan 11:00–12:30 och kommer hållas av oss (David Örbring och Erik Alexandersson). Det känns angeläget och kul att hålla ett seminarium ägnat åt ämnet geografi och vi har gett det rubriken *Geografi – viktigt, tvärvetenskapligt och samhällsaktuellt*.

Seminarium

Det finns stora möjligheter för elever att nå lärdom och förståelse för omvärlden i undervisning av geografi. Möjligheterna ligger i dess tvärvetenskapliga karaktär, fokus på både natur och samhälle och på platser och människor. Många av dagens globala och lokala problem är komplexa och för att förstå dess orsak, konsekvenser och förslag

på lösningar är geografi med sin tvärvetenskapliga karaktär ypperlig att använda. Exempelvis är klimatproblematiken med en förhöjd växthuseffekt ett problem där orsaken och konsekvenser endast går att förstå om det belyses från både ett samhällsvetenskapligt och ett naturvetenskapligt perspektiv. Ytterligare ett exempel är den i skrivande stund katastrofala situationen på Afrikas horn med hungersnöd och människor på flykt. Denna katastrof har både ett samhällsperspektiv med svårigheter att få dit den hjälp som behövs, konflikter i landet samt ett sent uppmärksammande i media, och ett naturvetenskapligt perspektiv genom att förstå platsens lokalisering och varför det är torra just där. Elever kan genom kunskaper i geografi få förståelse för omvärlden, och för komplexa problem av typen som beskrivits ovan. Undervisning i geografi är på detta sätt av yttersta samhällsvikt för att elever ska kunna gå ut skolan som samhällsmedvetna medborgare som kan agera och delta i ett demokratiskt och hållbart samhälle.

Vårt seminarium handlar om geografiamnets stora betydelse. Vi vill visa på ämnets bredd och tvärvetenskaplighet samt ge praktiska tips på undervisning både vad gäller pedagogiskt upplägg och innehåll. Under seminariet kommer vi bland annat

beröra mentala kartor, kartövningar över nätet, rollspel om konflikter, diskussioner och övningar om hållbar utveckling samt undervisningstips för att skapa diskussioner. Nedan fortsätter artikeln med ett exempel på hur lärare kan undervisa i geografi.

Simcity och hållbar utveckling

Oavsett geografiämnets roll i skolan står vi lärare inför utmaningen att lära ut geografiämnet. Vi lever i en tid av förändring och en av de stora förändringarna som sker i skolan idag är onekligen digitaliseringen. Allt fler skolor lämnar delvis de traditionella läromedlen för att istället förlita sig mer på digitala verktyg. Andelen skolor där det råder ett en till ett förhållande mellan datorer och elever blir allt fler. Frågan är då: Vilka möjligheter har geografiämnet i en modern skola där varje elev sitter med en egen dator? Tyvärr sitter vi inte inne på något universellt svar på frågan, men vi har i alla fall ett konkret exempel på hur datorspelet Simcity 4 kan användas i geografiundervisningen.

Simcity är ett datorspel som i korta drag går ut på att man spelar borgmästare och bygger en stad. Som borgmästare ansvarar man och styr stadens uppbyggnad och allt vad det innebär. Spelet innehåller många aspekter av stadsplanering och innebär således att man som spelare måste tampas med allt från energi och sophantering till sociala och ekonomiska problem. Spelet är så detaljerat att man som spelare kan gå in och detaljstyra en stor del av de offentliga finanserna och bland annat styra över hur många lärare som ska jobba på en skola, hur mycket poliserna ska tjäna eller hur mycket skatt höginkomsttagarna ska beta-

la. I det långa loppet måste spelaren ta långsiktiga beslut som gör att staden utvecklas på ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart sätt. För att komma dit kan spelaren agera på olika sätt och göra olika prioriteringar, skapa sin egen samhällsideologi helt enkelt.

Många av landets tekniklärare har bekantat sig med spelet i projektet och tävlingen "Future city" som går ut på att landets skolor ska bygga en så bra stad som möjligt. Det var i och med Future city som vi bekantade oss med spelet i en undervisningssituation. Det som slog oss när vi såg hur eleverna satt och resonerade och skapade sina datorstäder var främst vilken inblick eleverna fick i hur en stad, kommun eller ett samhälle fungerar och hur allt hänger samman. Spelet utgjorde ett verktyg till upplevelsebaserat lärande där eleven på ett roligt och kreativt sätt kom till insikt i hur viktigt det är med en hållbar utveckling på lokal och regional nivå. Eleverna fick chansen att komma på egna idéer om hur deras stad skulle se ut och komma med egna idéer om hur stadens problem skulle lösas. Många elever misslyckades om och om igen innan de till slut insåg vikten av att noggrant planera sin stads utformning och tillväxt utifrån ett hållbart perspektiv. Till slut kunde eleverna stolt visa upp en stad som klarat sig i åtminstone, spelmässigt, 25 år och fått en befolkning på ett par hundra tusen. För elevens del innebar detta en tidskrävande process där ett flertal städer fallit offer för en allt för dåligt skött ekonomi med stora nerdragningar i offentlig sektor och skattehöjningar som följd, vilket i sin tur innebar att staden avfolkades samtidigt som polis, sjukhus och skolor gick på knäna i den

sociala misären. Eleverna kunde på egen hand komma fram till att det var en bra idé att bygga bostäder invid kusten för att skapa dyra och attraktiva bostadsområden i stil med Västra hamnen i Malmö eller andra waterfront-områden. De kunde också se hur stora områden förlorade markvärde och förvandlades till slumområden allteftersom staden växte och mer och mer av stadens kommersiella service flyttade från centrala delarna till köpcentrum och gallerior utanför den gamla stadskärnan. Genom hårt arbete, tålamod, samarbete och många egna initiativ lyckades eleverna övervinna problem och skapa sig en fungerande och hållbar utveckling för sin stad och till slut för hela kluster av städer.

David Örbring är sekreterare i Geografiläraarnas Riksförening, utbildad lärare i geografi, miljö samt svenska för gymnasiet och grundskolans senare del. Han är idag verksam SO- och svensklärare på friskolan JB Galären Kultur och Musik i Karlskrona samt referent och författare till lärarhandledning för TV-program om geografi av Utbildningsradion. Mejl: davidorbring@gmail.com

Erik Alexandersson är SO-lärare på friskolan JB Galären Kultur och Musik i Karlskrona och aktiv medlem i Geografiläraarnas Riksförening. Framför allt arbetar han med historia, geografi och användandet av pedagogiska roll- och konfliktspel i undervisningen. Mejl: erik.alexandersson@galaren.nu

kontakt med kretsarnas styrelser

Fullständiga uppgifter om kretsarna, deras styrelser och verksamhet finns på www.geografitorget.se

Södra kretsen

Ordförande: Bengt Nilvén, Prästvågen 4, 247 45 Torna Hällestad, tel: 0730-35 32 49, mejl: bengtnilven@hotmail.com

Stockholmskretsen

Ordförande: Gunvor Larsson, Furunäsvägen 12, 181 43 Lidingö, tel: 08-765 53 07, mejl: gula@enskildagymnasiet.se

Östra kretsen

Ordförande: Pia Anderson, Kungsbro Grindtorp 2, 590 75 Ljungsbro, tel 013-663 89, mejl: piaan613@gmail.com

Vänerkretsen

Sekreterare och kassör: Ann Engström-Åberg, Hjortronstigen 2, 695 30 Laxå, tel: 0584-124 23, 070-55016 02, mejl: ann.engstrom-aberget@telia.com

Västra kretsen

Ordförande: Anneli Andersson-Berg (Katrinelundsgymnasiet), Haga Nygata 29 A, 413 01 Göteborg, tel: 031-13 39 96, 0705-193 996, anneli.andersson.berg@educ.goteborg.se

Kronobergskretsen

Ordförande: Peter Bengtsson, Västerportsvägen 22, 352 62 Växjö, mejl: peter.bengtsson@personal.tingsryd.se